

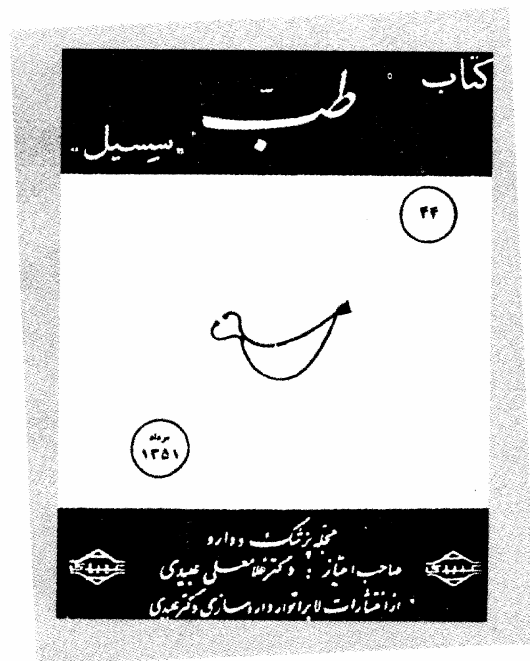

ضایعه درگذشت پیش کسوت صنعت داروسازی ایران:

دکتر عبیدی

دکتر مجتبی سرکندی

دکتر غلامعلی عبیدی در خرداد سال ۱۲۹۹ چشم به جهان گشود و ۲۲ سال بعد (خرداد ۱۳۲۱) دکترای داروسازی خود را از دانشگاه تهران دریافت کرد. او در سال ۱۳۲۵، اولین لابراتوار خود را در سه راه امین حضور با تنها یک محصول (تیتنوه) به راه انداخت که به خاطر مسایلی مجبور به فروش آن گردید. سپس، دوباره با تلاشی خستگی ناپذیر در سال ۱۳۴۱ لابراتوار داروسازی دکتر عبیدی را در محل دیگری تاسیس نمود و در سال ۱۳۵۲، ساختمان جدید لابراتوارهای داروسازی دکتر عبیدی افتتاح گردید که تاکنون پرتوان به کار خویش ادامه داده است. دکتر عبیدی در ۲۰ شهریور امسال (۱۳۸۳) به خاطر ایست قلبی چشم از جهان فرو بست و همه ما را در غم و اندوه فرو برد.

آخر به شکوه نعره برآوردم ای بهار
کو آن گلی که خاک تو را آب و رنگ ازوست
بر من وزید خسته نسیمی غریب وار
کای عاشق پریش
گل رفته خفته، هیس
بیدار باش و عطر نیازش نگاه دار

برای نگارنده - از زمان دانشجویی - نام دکتر عبیدی معادل صنعت ملی داروسازی بود و از دور با خصوصیات و اخلاق خوب ایشان آشنایی داشتم. آشنایی نزدیک بنده با ایشان از اواخر سال ۱۳۷۷ و اوایل سال ۱۳۷۸ آغاز گردید. در آن هنگام، دکتر عبیدی با بنده تماس گرفتند و درخواست کردند که ماهانه تعدادی نشریه رازی در اختیار لابراتوارهای داروسازی دکتر عبیدی قرار

گیرد و همین عامل باعث شد تا چند باری به خدمتشان رسیدم و از محضرشان بهره جستم. دکتر عبیدی اعتقاد راسخی به داروسازان ایرانی داشت و همواره توصیه می کرد تا دست در دست یکدیگر برای ساختن ایران تلاش نماییم. در مصاحبه ای از دکتر عبیدی که در مرداد سال ۱۳۷۹ در ماهنامه دارویی رازی به چاپ رسید، از ایشان پرسیده شده بود که چه توصیه ای برای داروسازان جوان دارند، پاسخ ایشان را با هم می خوانیم:

«داروسازان دور هم جمع شوند، همان طور که اکنون چند کارخانه داروسازی توانستند با سهام جوانان کار کنند و ناامید نباشند. چون مصرف دارو روز به روز زیادتر می شود. انسان در هر کاری که پشتکار داشته باشد چه

لیست فرآورده‌های لابراتوار داروسازی دکتر غلامعلی عبیدی
صاحب امتیاز اولین پروانه داروسازی از وزارت بهداشتی

شماره پروانه وزارت بهداشتی	تعداد بسته‌های بسته‌بندی	نام فرآورده
۱۳۹۲	۱۵ میلی لیتر	۱ قطره آر گل ب ب
۹۷۲	۱۲ قرصی	۲ قرص سکافوز
۹۶۵	۸۰ قرصی	۳ قرص سکین
۱۳۸۹	۱۵ میلی لیتر	۴ قطره افرینوز
۱۰۶۶	۹۰ میلی لیتر	۵ سوسپانسیون پارگوان
۹۶۲	۱۲۰ میلی لیتر	۶ شربت پکتو کد
۸۸۶	لوله ۱۰ عددی	۷ قرص پکتو کد
۹۶۴	۱۲۰ میلی لیتر	۸ شربت پیرادین
۹۶۹	۶۰ میلی لیتر	۹ شربت پیروزین
۹۷۱	۳۰ میلی لیتر	۱۰ شربت پیروزین اطفال
۹۶۳	۹۰ میلی لیتر	۱۱ شربت توسیکاف
۱۳۸۷	۴۰ درازه	۱۲ درازه سالیکو
۹۷۳	۵ گرمی	۱۳ پماد سولفادور
۱۱۴۲	۱۲۰ میلی لیتر	۱۴ شربت کالموبرم فورت
۱۵۴۰	۱۲۰ میلی لیتر	۱۵ شربت کالموبرم با ویتامین
۹۶۱	لوله ۱۰ قرصی	۱۶ قرص کدرین
۸۸۷	۲۰ عددی	۱۷ قرص کوریزان
۱۲۷۰	۱۲۰ میلی لیتر	۱۸ شربت گلیسروویت
۹۶۸	۷۵ گرمی	۱۹ نیموسیتریک
۹۷۰	۴۰ گرمی	۲۰ نیموسیتریک طفل
۱۳۹۰	۵ گرمی	۲۱ پماد مینزین
۹۶۷	۱۵ میلی لیتر	۲۲ قطره مونتین
۱۱۱۷	۱۲۰ میلی لیتر	۲۳ شربت هموگلبین ویتامینه

تبلیغ محصولات لابراتوار داروسازی دکتر عبیدی در ماهنامه دارویشکی، شهریور ۱۳۴۳

داروسازی را که از بزرگ‌ترین واحدهای داروسازی در ایران می‌باشد بدون سرمایه‌گذاری خارجی به وجود آورده‌ایم که در آن از مدرن‌ترین وسایل و تجهیزات صنعت داروسازی نوین و همچنین ارزشیابی و سنجش اثرات درمانی و شیمیایی دارو از نظر کمی و کیفی با وسایل کنترل مجهز و دقیق استفاده شده است و توانسته‌ایم دارویی با استانداردهای بین‌المللی عرضه نماییم چه سالهاست افسانه تافته جدا بافته بودن کشورهای معلوم در اروپا و آمریکا و مردمان آن پایان یافته ...»

یکی از خاطرات تلخ دکتر عبیدی، تلاشی بود که در جهت خنثی ساختن توطئه‌های کمپانی‌های خارجی برای حفظ لا براتوار داروسازی دکتر عبیدی انجام داده بود و اعتقاد داشت که این نیرو می‌توانست در جهت تعالی و بهبود کار صرف شود. ایشان در بخشی از مقدمه بخش عفونی سسیل به این مطلب نیز اشاره دارند:

«...البته این پدیده تازه و پویا به آسانی در باغ آرزو و عمل جا استوار نکرد. سودجویان بین‌المللی که زندگی‌شان از این رهگذر رنگین بود با نیرنگ‌ها و فسون‌های بسیار کوشیدند در این راه برای نوپایان سدها و سختی‌ها بسازند و صنعت نوپای این ملت‌ها را برنخواست به خاک افکنده و نابود کنند ولی دیگر زمان‌زمانه افسانه و افسون نیست. ملت‌ها بیدار می‌شوند و مظاهر این بیداری است که هر روز به شکلی در صحنه کشاورزی، صنعت و سیاست خود می‌نمایند...»

دکتر عبیدی، همواره به کار علمی اعتقاد راسخی داشت. به یاد دارم که در ابتدای سال

داروسازی چه هر کار دیگر، موفق می‌گردد. به عقیده من پشتکار بیشتر از هوش ارزش دارد، کسی که پشتکار داشته باشد به موفقیت می‌رسد ولی کسی که دارای هوش زیاد باشد به هوشش متکی می‌شود و کار نمی‌کند.»

یا ایشان در مقدمه ترجمه بخش عفونی سسیل که به مناسبت افتتاح ساختمان جدید لا براتوارهای داروسازی در سال ۱۳۵۲ انتشار یافته است، چنین می‌نگارند:

«... روزگارانی که طیبیان و دانشمندان طبیعی از صمغ‌ها و ریشه‌های گیاهان برای درمان بیماری‌ها سود می‌جسته‌اند تا به امروز که داروها با تعیین مختصات و خصوصیات و موارد استعمال ساخته می‌شوند، راهی دراز پیموده شده و گام‌هایی در راه فراهم آوردن موجبات آسایش آدمی برداشته شده است.

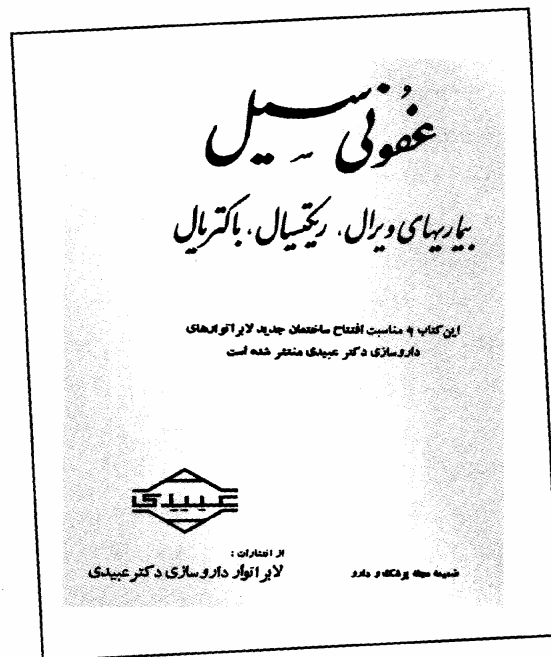
و اندیشمندان در این راه همه کوشش و ینش خود را به کار گرفته‌اند تا بتوانند دارویی فراهم آورند که هم درمان‌کننده و بهترین درمان‌کننده باشد و هم بی‌زبان و پیش‌گیر و یننده نیازهای آینده بیمار از جهت توانایی‌های جسمی در برابر آثار و نتایج بیماری. این کار با این ویژگی‌ها دورنمای کاری بس شگرف و عظیم را در فراخنای خدمتگذاران جامعه بشری قرار داده که با همه شگرفی و بزرگی، امیدوارکننده می‌باشد به اعتبار آسایشی که به انسان‌ها هدیه می‌کند و آرامش و لذتی که به عرضه‌کنندگان این خدمت از کارگر و کارمند گرفته تا دانشمند و کارورز و سرمایه‌گذار می‌بخشد.

بسیار خوشوقتم که مانیز در این راه قدم‌هایی به سهم خود برداشته‌ایم و تشکیلات جدید

گذشته به مناسبتی خدمتشان رسیدم، بحث به کار دفاتر علمی شرکت های پخش کشیده شد و بنده گله می کردم که کسی قدر کار علمی را نمی داند. ایشان خندید و گفت: "این نکته از اشتباهاتی که بسیاری دچار آن می گردند، فکر می کنند که نیازی به کار علمی نیست و زمانی بی به اشتباه خود می برند که پشیمانی سودی ندارد. نگاهی به کمپانی های خارجی و نقش مهم دفاتر علمی در این شرکت ها تایید کننده آن است که نه تنها به این دفاتر نیاز است بلکه این دفاتر نقش حیاتی دارند." روند زندگی دکتر عبیدی بیانگر آن است که وی به این صحبت ها اعتقاد داشت. انتشار مجله پزشکی و دارو که بیش از سه سال به صورت ماهانه چاپ می شده، ترجمه بخش عفونی کتاب سسیل با صرف مخارجی بسیار

کزاف، ایجاد بخش علمی در باکو و ویزیت مرتب پزشکان توسط نمایندگان علمی حتی در کشورهای آذربایجان و ارمنستان موید این نکته است. در تایید این گفتار، بخش دیگری از مقدمه کتاب سسیل را با هم مرور می کنیم:

«... ما با سرفرازی لذت بخشی ادعا داریم که یکی از این مظاهر استقلال و آزادی هستیم و به مناسبت همین موقعیتی که بدان آگاهییم و به وظایفی که در برابر پزشکان و بیماران در کنار هم داریم، اعتقاد داریم و سخت پایبندیم و تمام کوشش و تلاش خود را از حیث کاربرد همه روش های نوین به کار برده و در آینده نیز به کار خواهیم برد و در زمینه نشر مطالبی که بتواند روشنگر راه طبیب برای تسکین هر چه بیشتر آلام بیماران باشد نیز سعی نموده ایم و بیش از ۱۵ سال

بهبود صنعت داروسازی ایران صرف می‌کند، معترف هستند که او بی‌رقیب بود. اکنون کجا می‌توان جستجویش کرد؟ از خاک تیره غاصب نمی‌توان عزیز گران‌مایه خود را پس گرفت، فقط می‌ماند یادبودهایش، خاطره‌هایش و احترام و علاقه‌ایی که در قلب‌های ما به جا خواهد ماند و باید که به جای ماند، زیرا او **اسطوره صنعت ملی داروسازی ایران بود.** سینه ما آکنده از غم است، غمی پایدار، غم این که آخر چرا او در خاک شد؟ دکتر عبیدی با وجود کبولت، هنوز شتابان بود، هنوز امیدوار برای این که بتواند چراغی فراسوی راه تاریک انسان‌های دیگر باشد و هنوز طنین گفتارش با همان لحن اطمینان‌بخش و امیدوار کننده به گوش می‌رسد. بر لوح ذهن و صفحه دل ما نقش خاطره او و علاقه ما به او ثبت است. با یاد او، آنچه می‌ماند، طریقی است که پیمود و به ما آموخت که **طریق جدیت، تلاش و هماهنگی صمیمیت، صفا و امید بود.** زندگی دکتر عبیدی همه قرین افتخارات و مباحثات و مملو از سپاس و سپاس‌گزاری به جامعه‌ای بود که به او مدیون است، روانش شاد باد. بنده با اجازه از محضر شما سروران عزیز و به نمایندگی از اعضای هیات تحریریه ماهنامه دارویی رازی، ضایعه مولمه از دست دادن چنین انسان فاضل و پرتلاشی را به خانواده ایشان، تمامی داروسازان، پزشکان و جامعه علمی کشور تسلیت عرض نموده، از خداوند منان برای آن عزیز از دست رفته علو درجات و برای خانواده، همکاران و جامعه داروسازی ایران صبر مستلت می‌نمایم.

است که در این راه قدم نهاده و اولین نمودار کوشش ما انتشار مجله پزشکی و دارو از طرف لابراتوار سابق داروسازی دکتر عبیدی و شرکا بود. این مجله سه سال هر ماه یک شماره منتشر شد و از خود نامی بزرگ در اذهان طبای فارسی زبان باقی گذاشت. پس از واگذاری شرکت سابق و تجدید سازمان مجدد، این دستگاه کار خود را با نشر مجدد مجله پزشکی و دارو (ترجمه کتاب سسیل) آغاز و با صرف مخارجی خارج از معیارهای تبلیغاتی و تجارتي این کار را بیش از ده سال است که ادامه داده و تاکنون حدود یک میلیون شماره مجله چاپ و به طور رایگان به جامعه پزشکی فارسی زبان هدیه نموده‌ایم و در جنب چاپ مجله پزشکی و دارو کتاب حاضر را با صرف هزینه هنگفت و وقت بسیار چاپ نموده‌ایم.

دلیل انتخاب قسمت عفونی برای ترجمه مجدد از آخرین چاپ کتاب سسیل این بود که اهمیت بیماری‌های عفونی در طب کشورهای در حال توسعه هنوز بیش از قسمت‌های دیگر طب است و تنها قسمتی است که با تشخیص بیماری و مخارج نسبتاً کمی طبیب قادر خواهد بود کار مثبتی برای بیمارانش انجام دهد که البته در بقیه بیماری‌ها این امکان به این حد وجود ندارد. ...» در پایان باید گفت همه ما که با او بودیم، از حضورش بهره‌مند می‌شدیم، از راهنمایی‌ها و محبت‌هایش سود می‌جستیم، از فقدان جانگداز او در حسرت، ماتم و افسوس هستیم. کسانی که از نزدیک با صفات، صفا و صمیمیتش آشنا بودند، آنان که می‌دیدند چگونه با جدیت و تلاش خستگی‌ناپذیری تمام اوقاتش را برای